A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2010. október 7.*

A C-162/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság), a Bírósághoz 2009. május 8-án érkezett, 2009. március 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Secretary of State for Work and Pensions**

és

**Taous Lassal**

között,

**The Child Poverty Action Group**

folyamatban lévő eljárásban,

részvételével

* Az eljárás nyelve: angol.

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, R. Silva de Lapuerta (előadó), G. Arestis, J. Malenovský és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,
hivatalvezető: N. Nanchev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. március 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– The Child Poverty Action Group képviseletében S. Clarke solicitor, R. Drabble QC, és R. Turney barrister,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében L. Seeboruth és S. Ossowski, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: D. Beard barrister,

– a belga kormány képviseletében L. Van den Broeck, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében D. Maidani és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. május 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

## Ítéletet

1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.) 16. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a T. Lassal és a Secretary of State for Work and Pensions (munka- és nyugdíjügyi államtitkár, a továbbiakban: Secretary of State) között folyó eljárásban terjesztették elő. T. Lassal kérelmének támogatására az alapeljárásba beavatkozott a Child Poverty Action Group (a továbbiakban: CPAG).

## Jogi háttér

*Az uniós jog*

3 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának „A mozgás és a tartózkodás szabadsága” című 45. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.

(2) A Szerződésekkel összhangban a mozgás és tartózkodás szabadsága a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak is biztosítható.”

4 A 2004/38 irányelv (1)–(3), valamint (17)–(19) preambulumbekezdése értelmében:

„(1) Az uniós polgárság elsődleges és egyéni jogot ruház az Unió valamennyi polgárára annak érdekében, hogy szabadon mozoghassanak és tartózkodhassanak a tagállamok területén, a Szerződésben és az alkalmazására hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokra és feltételekre is figyelemmel.

(2) A személyek szabad mozgása testesíti meg annak a belső piacnak az egyik alapvető szabadságát, amely olyan belső határok nélküli térség, amelyben a szabad mozgás a Szerződés rendelkezéseinek megfelelően biztosított.

(3) Az uniós polgárság a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása kell, hogy legyen, mikor a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukat gyakorolják. Ezért szükséges a külön a munkavállalókkal, az önálló vállalkozókkal, valamint a diákokkal és más inaktív személyekkel foglalkozó, meglévő közösségi jogi eszközök egységes szerkezetbe foglalása és felülvizsgálata valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának egyszerűsítése és megerősítése érdekében.

[…]

(17) A huzamos tartózkodás joga azon uniós polgárokban, akik a hosszú távú letelepedés mellett döntöttek a fogadó tagállamban, az uniós polgárság érzését erősíti, emellett az Unió egyik alapvető célja, a társadalmi kohézió előmozdításának kulcseleme. A huzamos tartózkodás jogát ezért valamennyi uniós polgár és családtagjaik számára biztosítani kell, ha öt évig folyamatosan a fogadó tagállamban tartózkodnak az ezen irányelvben meghatározott feltételeknek megfelelően, és ha nem álltak kiutasítási intézkedés hatálya alatt.

(18) Annak érdekében, hogy az azon fogadó tagállam társadalmába való integrálódás valódi eszköze legyen, amely tagállamban az uniós polgár tartózkodik, a huzamos tartózkodás jogát annak elnyerését követően nem lehet feltételhez kötni.

(19) Egyes, munkavállaló vagy önálló vállalkozó uniós polgárokra és családtagjaikra jellemző előnyöket, amelyek lehetővé teszik e személyek számára, hogy azt megelőzően huzamos tartózkodási jogot szerezzenek, hogy a fogadó államban öt évig tartózkodtak volna, fenn kell tartani, mivel ezek szerzett jogoknak minősülnek, amelyeket a munkavállalóknak a valamely tagállamban történő foglalkoztatás után az adott tagállam területén maradáshoz való jogáról szóló, 1970. június 29-i 1251/70/EGK tanácsi rendelet [(HL L 142., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 32. o.)] és a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállamban folytatott önálló vállalkozói tevékenység befejezése után az adott tagállam területén maradáshoz való jogáról szóló, 1974. december 17-i 75/34/EGK tanácsi irányelv [(HL 1975. L 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 170. o.)] állapított meg."

5 A 2004/38 irányelv 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az uniós polgárokat érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél birtokában külön feltételek és más formai követelmények nélkül három hónapig megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az érvényes útlevéllel rendelkező azon családtagokra is, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik, vagy hozzá csatlakoznak."

6 A 2004/38 irányelv 7. cikkének (1)–(3) bekezdése értelmében:

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

a) munkavállalók vagy önálló vállalkozók a fogadó tagállamban; vagy

b) elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek; vagy

c) – tanulmányok folytatásának fő céljából, ideértve a szakképzést is, beiratkoztak egy magán- vagy közoktatási intézménybe, amelyet a fogadó tagállam akkreditált vagy tart fenn jogszabályai vagy közigazgatási gyakorlata alapján, és

– teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, és nyilatkozattal vagy választásuk szerint más azzal egyenértékű eszközzel bizonyítják a megfelelő nemzeti hatóságnál, hogy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy a tartózkodásuk időtartama alatt ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére; vagy

d) az a), b) vagy c) pontban meghatározott feltételeket teljesítő uniós polgárt kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagok.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tartózkodás jogát ki kell terjeszteni azokra a családtagokra, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak a fogadó tagállamban, feltéve hogy az uniós polgár megfelel az (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjában említett feltételeknek.

(3) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában az az uniós polgár, aki a továbbiakban már nem munkavállaló vagy önálló vállalkozó, megtartja munkavállaló vagy önálló vállalkozó jogállását a következő körülmények között:

[…]”

7 A 2004/38 irányelvnek „A huzamos tartózkodás joga” címet viselő IV. fejezetében található, „Az uniós polgárokra és családtagjaikra vonatkozó általános szabályok” című 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azok az uniós polgárok, akik jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban, huzamos tartózkodási jogot nyernek ott. Erre a jogra nem vonatkoznak a III. fejezetben előírt feltételek.

(2) Az (1) bekezdést azokra a családtagokra is alkalmazni kell, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárral jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban.

(3) A tartózkodás folyamatosságát nem érinti az évi hat hónapot meg nem haladó ideiglenes távollét, sem a kötelező katonai szolgálat miatti hosszabb távollét, sem a legfeljebb 12 egymást követő hónapig tartó egyszeri távollét, amelyre olyan fontos okokból kerül sor, mint terhesség és szülés, súlyos betegség, tanulmányok folytatása vagy szakképzés, vagy másik tagállamba vagy harmadik országba történő kiküldetés.

(4) A már megszerzett huzamos tartózkodási jog csak a fogadó tagállamtól való két egymást követő éven át tartó távollét esetén veszik el.”

8 A 2004/38 irányelv 16. cikkétől eltérve annak 17. cikke a fogadó tagállamban való huzamos tartózkodás jogát a fogadó tagállamban már nem dolgozó személyek és családtagjaik a folyamatos ötéves tartózkodási idő letelte előtt is elnyerhetik.

9 A 2004/38 irányelv 38. cikke értelmében:

„(1) Az 1612/68/EGK rendelet 10. és 11. cikke 2006. április 30-ával hatályát veszti.

(2) A 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv 2006. április 30-ával hatályát veszti.

(3) A hatályon kívül helyezett rendelkezésekre és irányelvekre tett hivatkozások erre az irányelvre tett hivatkozásoknak minősülnek.”

10 A 2004/38 irányelv 40. cikke értelmében ezen irányelvet a tagállamoknak 2006. április 30-ig kell a nemzeti jogba átültetni.

*A nemzeti jog*

A társadalombiztosítási hozzájárulásokról és ellátásokról szóló 1992. évi törvény és a jövedelemtámogatásról szóló 1987. évi (általános) rendelet

11 A társadalombiztosítási hozzájárulásokról és ellátásokról szóló 1992. évi törvény (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) és a jövedelemtámogatásról szóló 1987. évi (általános) rendelet (Income Support (General) Regulations 1987) alkotja a jövedelemtámogatásra (Income Support) alkalmazandó szabályozást.

12 A jövedelemtámogatás a rászorultság alapján személyek különböző csoportjainak nyújtott támogatás. E támogatásnak különösen az a feltétele, hogy az érintett személy jövedelme ne haladja meg a „vonatkozó összeget", amely nulla értékben is rögzíthető, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy ebben az esetben semmilyen támogatás nem nyújtható.

13 A „külföldi személy" esetében előírt vonatkozó összeg nulla, e személy pedig úgy kerül meghatározásra, mint „olyan kérelmező, akinek szokásos tartózkodási helye nem az Egyesült Királyságban, a Csatorna-szigeteken, a Man-szigeten, illetve az Ír Köztársaságban található." A jövedelemtámogatás tekintetében a kérelmező nem tekinthető az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező személynek, amennyiben nincs ott „tartózkodási joga".

14 A „tartózkodási jog" a szóban forgó támogatás tekintetében nincs kifejezetten meghatározva.

15 Általánosan elfogadott azonban, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikke szerinti huzamos tartózkodási jog a jövedelemtámogatás alkalmazásában tartózkodási jognak tekintendő.

A 2006. évi bevándorlási rendelet (Európai Gazdasági Térség)

16 A 2006. évi bevándorlási rendelet (Európai Gazdasági Térség) (Immigration [European Economic Area] Regulations 2006; a továbbiakban: 2006. évi rendelet) 2006. április 30-án lépett hatályba, és arra irányul, hogy átültesse az Egyesült Királyság jogába a 2004/38 irányelv rendelkezéseit.

17 A 2006. évi rendeletnek „A huzamos tartózkodás joga" című 15. cikke ülteti át a 2004/38 irányelv 16. cikkét.

**Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

18 T. Lassal francia állampolgár 1999 januárjában érkezett az Egyesült Királyságba, hogy ott munkát vállaljon. 1999 szeptemberétől 2005 februárjáig, míg e tagállamban tartózkodott, T. Lassal dolgozott, illetve munkát keresett. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az alapeljárásban részt vevő felek egyetértenek abban, az 1999 januárjától 2005 februárjáig terjedő időszakban T. Lassal az uniós jog szerinti „munkavállalónak" minősült.

19 2005 februárjában T. Lassal elhagyta az Egyesült Királyságot, hogy meglátogassa édesanyját Franciaországban, ahol tíz hónapot töltött. 2005 decemberében visszatért az Egyesült Királyságba, ahol munkát keresett. 2006. januártól novemberig álláskeresési támogatásban részesült. 2006 novemberében jövedelemtámogatást igényelt azon az alapon, hogy terhes. A kérelmet azzal az indokolással utasították el, hogy nem volt jogosult az Egyesült Királyságban tartózkodni.

20 T. Lassal Appeal Tribunalhoz fordult jogorvoslatért kérelmének elutasítása ellen. E bíróság 2007. szeptember 3-án helyt adott jogorvoslati kérelmének azon indokból, hogy az érintett személy a 2006. évi rendelet 15. cikke értelmében jogosult volt huzamosan az Egyesült Királyságban tartózkodni.

21 Az Appeal Tribunal határozatát a Secretary of State haladéktalanul megtámadta a Social Security Commissioner, majd ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

22 Ezen összefüggésben a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Amennyiben […] az uniós polgár 1999 szeptemberében munkavállalóként érkezett az Egyesült Királyságba, és ugyancsak munkavállalóként 2005 februárjáig ott maradt, majd […] elhagyta az Egyesült Királyságot, és 10 hónapra visszatért abba a tagállamba, amelynek állampolgára, majd […] 2005 decemberében visszatért az Egyesült Királyságba, és folyamatosan ott tartózkodott 2006 novemberéig, amikor társadalombiztosítási ellátásért folyamodott, úgy kell-e értelmezni a […] 2004/38 […] irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy az feljogosítja az […] uniós polgárt a huzamos tartózkodásra azon tény alapján, hogy a munkavállalók részére tartózkodási

jogokat biztosító korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban öt éven keresztül folyamatosan, jogszerűen az Egyesült Királyságban tartózkodott, amely ötéves időtartam 2006. április 30-át (a tagállamok számára az irányelv átültetésére előírt határidő) megelőzően ért véget?"

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről**

23 Mivel a kérdés bizonyos ténybeli előfeltevésekből indul ki, két részre kell bontani, hogy a Bíróság megfelelő választ tudjon arra adni.

24 Először is a kérdést elterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkében előírt huzamos tartózkodás jogának megszerzése tekintetében figyelembe kell-e venni az ezen irányelv átültetésének időpontját, nevezetesen 2006. április 30-át megelőzően az ezen időpontnál korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban történő folyamatos, ötéves tartózkodást.

25 A kérdés első részére adandó igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság másodsorban arra keresi a választ, hogy a 2006. április 30-át megelőző és az ötéves folyamatos jogszerű tartózkodást követő ideiglenes távollét olyan jellegű-e, hogy ez hatással van a T. Lassalhoz hasonló uniós polgárnak a 2004/38 irányelv 16. cikke (1) bekezdése értelmében vett huzamos tartózkodáshoz való joga megszerzésére.

*A 2004/38 irányelv átültetésének időpontját megelőzően az ezen időpontnál korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban történő, folyamatos ötéves tartózkodásnak az ezen irányelv 16. cikkében előírt huzamos tartózkodáshoz való jog megszerzése tekintetében való figyelembevételéről*

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

26 Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya 23. cikkének értelmében észrevételeket benyújtó érdekeltek körében két elvi álláspont különböztethető meg.

27 Egyfelől az Egyesült Királyság Kormánya és a belga kormány azt állítja, hogy kizárólag a 2006. április 30-án, illetve ezen időpontot követően befejeződött, illetve a 2006. április 30-át követően kezdődött tartózkodás idejét kell figyelembe venni. Ezen értelmezés alátámasztására az Egyesült Királyság Kormánya lényegében a 2004/38 irányelv (17) preambulumbekezdésében szereplő „az ezen irányelvben meghatározott feltételeknek megfelelően" kitételre, valamint az irányelv előkészítő munkálataira hivatkozik, míg a belga kormány elsősorban ezen irányelv 16. cikke visszaható hatályának hiányára és a jogbiztonság elvére támaszkodik.

28 Másfelől a CPAG és az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy – még ha a hozamos tartózkodás joga nem is került megszerzésre 2006. április 30-át megelőzően – a 2004/38 irányelvnél korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban eltöltött és ezen időpont előtt befejeződött ötéves folyamatos tartózkodást figyelembe kell venni ezen irányelv 16. cikkének alkalmazása során. Mind a CPAG, mind pedig a Bizottság elsősorban a szóban forgó irányelv elfogadásának okára és céljára támaszkodnak, amelyek megkövetelik, hogy a szóban forgó 16. cikk e tartózkodási időszak teljessége tekintetében alkalmazásra kerüljön.

A Bíróság válasza

29 Előzetesen hangsúlyozni kell, hogy az uniós polgárság alapvető és egyéni jogot biztosít az Unió valamennyi polgárának arra, hogy szabadon mozoghassanak és tartózkodhassanak a tagállamok területén az EUM-Szerződésben és az alkalmazására hozott intézkedésekben megállapított korlátozások és feltételek mellett, és a személyek szabad mozgása a belső piac egyik alapvető szabadságát képezi, amelyet ezenfelül az Európai Unió Alapjogi Chartájának 45. cikke is megerősít.

30 A 2004/38 irányelvet illetően a Bíróság már megállapította, hogy az irányelv célja, hogy megkönnyítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül a Szerződés ruház az uniós polgárokra, és az irányelv célja különösen valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának megerősítése, így az uniós polgárok számára ez az irányelv nem biztosíthat kevesebb jogot, mint azok a másodlagos jogi aktusok, amelyeket az irányelv módosít vagy hatályon kívül helyez (lásd a C-127/08. sz., Metock és társai ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6241. o.] 82. és 59. pontját).

31 A Bíróság azt is megállapította, hogy a 2004/38 irányelv szabályozási környezetére és kitűzött céljaira tekintettel az irányelv rendelkezései nem értelmezhetők megszorítóan, és semmiképp sem lehet akadályozni azok hatékony érvényesülését (lásd a fent hivatkozott Metock és társai ügyben hozott ítélet 84. pontját).

32 Amint azt a 2004/38 irányelv (17) preambulumbekezdése is hangsúlyozza, a huzamos tartózkodás joga a társadalmi kohézió előmozdításának egyik kulcseleme, amit ezen irányelv az uniós polgárság érzésének erősítése céljából írt elő.

33 Az kétségtelen, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében előírt, a fogadó tagállambeli huzamos tartózkodás jogának öt éven át tartó, jogszerű és folyamatos tartózkodás alapján való megszerzése nem szerepelt az ezen irányelvet megelőzően az EK 18. cikk végrehajtása érdekében elfogadott uniós jogszabályokban.

34 E megállapítás azonban nem vezethet ahhoz, hogy csak a 2006. április 30-án vagy ezt követően befejeződött, illetve a 2006. április 30-át követően kezdődött ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodást lehessen figyelembe venni a 2004/38 irányelv 16. cikkében előírt huzamos tartózkodáshoz való jog megszerzéséhez.

35 Először ugyanis az az értelmezés, miszerint csak a 2006. április 30-át követően kezdődő ötéves, jogszerű és folyamatos tartózkodást kell figyelembe venni a huzamos tartózkodás jogának megszerzéséhez, ahhoz vezetne, hogy e jogot csak 2011. április 11-től lehetne megszerezni. Ez az értelmezés a huzamos tartózkodás jogának megszerzése tekintetében megfosztaná joghatásaitól az uniós polgárok által a 2006. április 30-nál korábbi uniós jogszabályoknak megfelelően eltöltött tartózkodást. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 2004/38 irányelv elfogadásánál korábbi uniós jog bizonyos esetekben már előírta a huzamos tartózkodás jogát, amelyet egyébként a szóban forgó irányelv 17. cikke átvett.

36 Márpedig meg kell állapítani, hogy ez az eredmény ellentétes a 2004/38 irányelvnek a jelen ítélet 30–32. pontjában említett céljával, és megfosztja azt hatékony érvényesülésétől.

37 Másodsorban az az értelmezés, miszerint csak a 2006. április 30-án vagy ezt követően befejeződött, illetve a 2006. április 30-át követően kezdődött ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodási időszakokat kell figyelembe venni a 2004/38 irányelv

16. cikkében előírt huzamos tartózkodáshoz való jog megszerzéséhez, ellentétes ezen irányelv céljával és hatékony érvényesülésével is. Az uniós jogalkotó ugyanis a huzamos tartózkodás jogának a 2004/38 irányelv 16. cikke (1) bekezdése jogcímén történő megszerzését az uniós polgárnak a fogadó tagállamban történő integrációjához kötötte. Márpedig, amint arra a főtanácsnok rámutat indítványának 80. pontjában, a szóban forgó irányelv 16. cikkének alapjául szolgáló integrációs gondolattal összeegyezhetetlen annak megállapítása, hogy a fogadó államba történő integrálódás szükséges mértéke attól a kérdéstől függ, hogy az ötéves folyamatos tartózkodás 2006. április 30. előtt vagy után ért-e véget.

38 Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy mivel a 2004/38 irányelv 16. cikkében előírt huzamos tartózkodás jogát csak 2006. április 30-át követően lehet megszerezni, az ezen időpontot megelőző tartózkodás figyelembevételének nem az a következménye, hogy visszaható hatályt kölcsönöz a 2004/38 irányelv 16. cikkének, hanem pusztán a jelenben fűz következményeket az ezen irányelv átültetését megelőzően létrejött helyzetekhez.

39 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezések hatálybalépésüktől kezdve alkalmazandók, meg kell tehát állapítani, hogy alkalmazni kell azokat a korábban létrejött helyzetek jelenlegi következményeire (lásd a C-224/98. sz., D'Hoop-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6191. o.] 25. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

40 Következésképpen a 2004/38 irányelv 16. cikkében előírt huzamos tartózkodáshoz való jog megszerzése tekintetében az ezen irányelv átültetésének időpontját, nevezetesen 2006. április 30-át megelőzően az ezen időpontnál korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban történő, folyamatos ötéves tartózkodást figyelembe kell venni.

*A két egymást követő évnél rövidebb, 2006. április 30. után ötéves folyamatos tartózkodást követő ideiglenes távollétnek a 2004/38 irányelv 16. cikke (1) bekezdése értelmében vett huzamos tartózkodás jogára gyakorolt hatásáról*

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

41 Amint az a jelen ítélet 27. és 28. pontjából következik, az Egyesült Királyság Kormánya úgy ítéli meg, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikke, az ebben szereplő, az ideiglenes távollétre vonatkozó szabályokat is beleértve, nem alkalmazható a 2006. április 30. előtt befejeződő folyamatos tartózkodásra.

42 A CPAG és a Bizottság ezzel szemben e cikk rendelkezéseinek az ilyen tartózkodás egészére való alkalmazását javasolják.

A Bíróság válasza

43 Előzetesen hangsúlyozni kell, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében előírt huzamos tartózkodás jogának megszerzése a fogadó tagállamban öt éven át tartó jogszerű folyamatos tartózkodást követel meg.

44 Az alapeljárás keretében nem vitatott, hogy T. Lassal több mint öt évet tartózkodott jogszerűen és folyamatosan a fogadó tagállamban. Ugyanakkor az öt évet meghaladó

jogszerű folyamatos tartózkodást követően tíz hónapig távol volt e tagállamtól 2006. április 30-át, a 2004/38 irányelv átültetésének időpontját megelőzően. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2006. április 30-át megelőző, és a fogadó tagállamban való ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodást követő távollét megakadályozza-e az uniós polgárt abban, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése szerinti huzamos tartózkodás jogára hivatkozzon.

45 E tekintetben olyan esetben, mint az alapeljárásban szereplő, ahol a 2004/38 irányelv értelmében vett, legalább öt évig tartó jogszerű tartózkodás folyamatossága nem vitatott, a szóban forgó irányelv 16. cikke (3) bekezdésének értelmezése nem releváns. Ez utóbbi rendelkezés ugyanis azokat az ideiglenes távolléteket szabályozza, amelyek az ugyanezen 16. cikk (1) bekezdésében előírt ötéves tartózkodás során anélkül következhetnek be, hogy érintenék a szóban forgó tartózkodás folyamatosságát, következésképpen az érintett tartózkodás folyamatosnak való minősítését. Másrészről egyébként sem vitatott, hogy T. Lassal ideiglenes távollétei a hivatkozott rendelkezésben előírt egyik kategóriába sem tartoznak.

46 Ezzel szemben a 2004/38 irányelv 16. cikkének (4) bekezdése a folyamatos tartózkodás joga elvesztésének esetét szabályozza. E tekintetben a hivatkozott rendelkezés előírja, hogy a huzamos tartózkodási jog csak a fogadó tagállamtól való két egymást követő éven át tartó távollét esetén veszik el.

47 A 2004/38 irányelv 16. cikke (4) bekezdésének a 2006. április 30. előtt bekövetkezett távollétekre történő alkalmazását illetően az Egyesült Királyság Kormánya és a belga kormány azt állítják, hogy a 2006. április 30. előtt öt évig folyamatosan és jogszerűen ott tartózkodó uniós polgároknak a fogadó tagállamtól való, két egymást követő évet meg nem haladó, az ezen irányelv 16. cikke (3) bekezdésében nem szereplő, és ezen időpontot megelőző ideiglenes távollétei megakadályozzák, hogy ezen polgárok

megszerezzék az e cikkben említett huzamos tartózkodási jogot, tekintve, hogy – mivel ezen ideiglenes távollétek megelőzik e huzamos tartózkodási jog megszerzését – a szóban forgó polgárokra nem vonatkoznak a hivatkozott irányelv 16. cikke (4) bekezdésének rendelkezései, következésképpen tartózkodásuk nem folyamatos jellegű, ezért azt megszakadtnak kell minősíteni.

48 E tekintetben megállapítható, hogy – amint az a jelen ítélet 38. pontjában kiemelésre került – mivel a 2004/38 irányelv 16. cikkében előírt huzamos tartózkodási jog csak 2006. április 30-tól szerezhető meg, a hivatkozott 16. cikk (4) bekezdéséből nem következik kifejezetten, hogy azok az uniós polgárok, akik ezen időpontot megelőzően a fogadó tagállam területén jogszerűen és folyamatosan tartózkodtak öt éven keresztül, a fogadó tagállammal való kapcsolatukra hivatkozhatnak a célból, hogy elkerülhessék azt, hogy két egymást követő évnél nem hosszabb, 2006. április 30-át megelőző ideiglenes távolléteik megakadályozhassák a szóban forgó huzamos tartózkodási jog megszerzését.

49 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy valamely közösségi jogi rendelkezés értelmezésekor nem csupán annak szövegét kell figyelembe venni, hanem összefüggéseit, és annak a szabályozásnak a céljait is, amelynek részét képezi (lásd különösen a C-156/98., Németország kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6857. o.] 50. pontját, a C-306/05. sz. SGAE-ügyben 2006. december 7-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-11519. o.] 34. pontját, valamint a C-402/07. és C-432/07. sz., Sturgeon és társai egyesített ügyekben 2009. november 19-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-10923. o.] 41. pontját).

50 E vonatkozásban valamely közösségi jogi aktus rendelkező része oly módon elválaszthatatlan annak indokolásától, hogy azt szükség esetén az elfogadásához vezető indokok figyelembevételével kell értelmezni (a C-298/00. P. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-4087. o.] 97. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, valamint a fent hivatkozott Sturgeon és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 42. pontja).

51 A Bíróság azt is megállapította, hogy a közösségi jogi rendelkezés különböző lehetséges értelmezései közül azt kell előnyben részesíteni, amely alkalmas ezen jogi aktus hatékony érvényesülésének biztosítására (a fent hivatkozott Sturgeon és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 47. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Márpedig meg kell állapítani, hogy az olyan értelmezés, mint amelyet az Egyesült Királyság Kormánya és a belga kormány javasol, ellentétes a 2004/38 irányelv hatékony érvényesülésével és céljával, továbbá ezen irányelv 16. cikkének általános rendszerével és szellemével.

53 Elsősz ör is mind a 2004/38 irányelvnek – a jelen ítélet 30. és 31. pontjában említett – célkitűzése és rendeltetése, amely a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni joga gyakorlásának megkönnyítésére és ezen alapvető jog megerősítésére irányul, mind pedig az ezen irányelv 16. cikkében pontosított – a jelen ítélet 32. pontjában említett – célkitűzések, azaz a társadalmi kohézió előmozdítása és az uniós polgárság érzésének erősítése, súlyosan sérülnének, ha e tartózkodási jogot pusztán azon indokból tagadnák meg a 2006. április 30-át megelőzően öt évig jogszerűen és folyamatosan a fogadó tagállam területén tartózkodó uniós polgároktól, hogy a két egymást követő évnél nem hosszabb ideiglenes távolléteik ezen tartózkodást követően, de ezen időpontot megelőzően következtek be.

54 Másodsorban a 2004/38 irányelv 16. cikkének általános szerkezete és szelleme arra is kötelez, hogy ugyanezen 16. cikk (4) bekezdése kerüljön alkalmazásra a 2006. április 30-át megelőző, ötéves, jogszerű és folyamatos, ezen időpont előtti tartózkodás során bekövetkezett ideiglenes távollétek tekintetében.

55 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkének (4) bekezdése a huzamos tartózkodási jognak a fogadó tagállamtól való két egymást követő

éven át tartó távollét esetén történő elvesztésére vonatkozik. A 2004/38 irányelv előkészítő anyagai szerint ezt az intézkedést az a tény igazolja, hogy az ilyen távollétet követően a fogadó tagállamhoz fűződő kapcsolat gyengévé válik (lásd a 2004/38 irányelv elfogadására irányuló 2003. december 5-i 6/2004/EK tanácsi közös állásfoglalásnak [HL C 54. E, 12. o.] az ezen irányelv 16. cikkére vonatkozó indokolását).

56 A 2004/38 irányelv 16. cikke (4) bekezdését attól a kérdéstől függetlenül kell alkalmazni, hogy a szóban forgó tartózkodásra 2006. április 30. előtt vagy után került sor. Ugyanis mivel a 2006. április 30-át megelőző ötéves tartózkodást figyelembe kell venni a 2004/38 irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében említett huzamos tartózkodási jog megszerzése tekintetében, amint az a jelen ítélet 29–40. pontjában végzett elemzésből is következik, a 16. cikk (4) bekezdését szükségszerűen alkalmazni kell az ilyen tartózkodásra. Ha ez nem így lenne, a tagállamoknak a hivatkozott 16. cikk értelmében olyan jelentős távollétek esetében is meg kellene adniuk a huzamos tartózkodási jogot, amelyek vitathatóvá teszik az érintett személy és a fogadó tagállam közötti kapcsolatot.

57 Ebből az következik, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkének (4) bekezdését alkalmazni kell a 2006. április 30-át megelőző ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodásra, és ebből különösen az következik, hogy a fogadó tagállamtól való, két egymást követő évet meg nem haladó, ezen tartózkodást követő, de a fenti időpontot megelőző távollétek nem olyan jellegűek, hogy hatással lennének az érintett uniós polgár integrálódására.

58 Következésképpen, a fogadó tagállamtól való, két egymást követő évet meg nem haladó, 2006. április 30. előtt és az ezen időpontot megelőzően történő ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodást követően bekövetkezett távollét nem olyan jellegű, hogy hatással legyen a huzamos tartózkodási jognak a 2004/38 irányelv 16. cikke (1) bekezdése jogcímén való megszerzésére.

59 A fentiekre figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelv 16. cikkének (1) és (4) bekezdését az alábbiak szerint kell értelmezni:

– a 2004/38 irányelv átültetésének időpontját, nevezetesen 2006. április 30-át megelőzően az ezen időpontnál korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban történő ötéves folyamatos tartózkodást figyelembe kell venni a huzamos tartózkodási jognak az ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdése jogcímén történő megszerzése tekintetében, és

– a fogadó tagállamtól való, két egymást követő évet meg nem haladó, 2006. április 30. előtt és az ezen időpontot megelőzően történő ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodást követően bekövetkezett távollét nem olyan jellegű, hogy hatással legyen a huzamos tartózkodási jognak a hivatkozott 16. cikk (1) bekezdése jogcímén történő megszerzésére.

**A költségekről**

60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

**Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének (1) és (4) bekezdését az alábbiak szerint kell értelmezni:**

– **a 2004/38 irányelv átültetésének időpontját, nevezetesen 2006. április 30-át megelőzően az ezen időpontnál korábbi közösségi jogszabályokkal összhangban történő ötéves folyamatos tartózkodást figyelembe kell venni a huzamos tartózkodási jognak az ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdése jogcímén történő megszerzése tekintetében, és**

– **a fogadó tagállamtól való, két egymást követő évet meg nem haladó, 2006. április 30. előtt és az ezen időpontot megelőzően történő ötéves, folyamatos és jogszerű tartózkodást követően bekövetkezett távollét nem olyan jellegű, hogy hatással legyen a huzamos tartózkodási jognak a hivatkozott 16. cikk (1) bekezdése jogcímén történő megszerzésére.**

Aláírások